

Dr. Pálffy Ilona

Elnök

Nemzeti Választási Iroda

Elnöki Titkárság

Budapest

Alkotmány u. 3.

1054

Postai cím:

Budapest

Pf. 547.

1397

Tisztelt Elnök Asszony!

Az alábbiakban egy, a szavazóköri névjegyzékekkel kapcsolatos kérelmezési eljárásban jelentkező hiányosságra hívom fel a figyelmét, és kezdeményezem a hiányosság orvoslását.

Közvetlenül az érintett választópolgároktól a Társaság a Szabadságjogokért arról értesült, hogy több, a 2014-es országgyűlési választásokon külföldön szavazni kívánó választópolgár *nem kapott értesítést* külképviseleti névjegyzékbe való felvételi kérelmének elbírálásáról az illetékes helyi választási irodától a kérelem internetes, ügyfélkapus bejelentkezést nem igénylő felületen történő benyújtásától számított több hét elteltével sem.¹ Az interneten benyújtott, szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos kérelmek bizonyára némi átfutási idővel jutnak el a kérelem elbírálásában illetékes helyi választási irodákhoz. Ez azonban nem indokolhatja a kérelem benyújtásától számított, egyes esetekben két hetet is meghaladó elbírálási időt, hiszen a külképviseleti névjegyzékbe való felvételi kérelmet más, szavazóköri névjegyzékekkel kapcsolatos kérelmekhez hasonlóan az illetékes választási irodának a kérelem beérkezése napján, vagy ha az nem munkanap, az azt követő első munkanapon el kell bírálnia.² Az érintett választópolgárok azonban eddig nem értesültek kérelmük bármiféle elbírálásáról. Mivel a külföldön élő érintettek jellemzően e-mailes értesítési elérhetőséget is megadnak, azaz a kérelmük ügyében hozott döntésről azonnal értesíthetők, értesítésük hiánya azt jelzi, hogy az alábbi két lehetőség valamelyike valósult meg: (a) valamilyen informatikai hiba, személyes mulasztás vagy visszaélés következtében a kérelmek el sem jutottak az illetékes választási irodákhoz, s ezért elbírálásukra nem is kerülhet sor; vagy (b) a szóban forgó kérelmek eljutottak az illetékes helyi választási irodákhoz, azonban ez utóbbiak túllépték a törvényben megszabott elbírálási határidőt, s ezzel jogsértést követtek el.

Mivel az ügyfélkapus azonosítást nem igénylő internetes kérelmezési rendszer semmiféle, a kérelem beérkezését hivatalosan igazoló bizonylatot nem állít ki, a kérelmező nem tudja hitelt érdemlően bizonyítani még azt sem, hogy kérelmét benyújtotta. Ez jelentős visszaélési lehetőséget teremt az interneten, ügyfélkapus azonosítás nélkül benyújtott bármiféle kérelem figyelmen kívül hagyására, hiszen a kérelmező – tekintve, hogy nem tudja bizonyítani a jogsértést – nem tud hatékony

¹ A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 116. § (2) és 259. § rendelkezik ezen esetekben az illetékes helyi választási irodák értesítési kötelezettségéről.

² Ve. 113. § (1)

jogorvoslattal élni, illetve jogorvoslatot kezdeményezni, amennyiben kérelmét figyelmen kívül hagyják. A kérelem beérkezéséről szóló visszaigazolás hiánya ugyanakkor a kérelmezési eljárás minden résztvevőjének teljes jóhiszemősége mellett is – akár informatikai hiba, akár emberi mulasztás következtében – a választójog gyakorlásának megghiúsulásához, de mindenképpen költségesebbé válásához is vezethet. Amennyiben ugyanis a választópolgár esetlegesen hiába nyújt be újabb kérelmeket is az interneten – ahogy arra egy minket megkeresett érintett esetében már van is példa –, az internetes kérelmezés hiábavalósága nyomán a választópolgár kénytelen tértivevényes postai küldeményként benyújtani egy újabb kérelmet. Ha pedig a postai küldemény nem érkezik be a kérelmezési határidő lejárta előtt az illetékes választási irodához, az a választójog gyakorlásának megghiúsulását eredményezi.

Mi több, az ügyfélkapus azonosítást nem igénylő internetes felületen benyújtott kérelmek elbírálásában a választási irodákon a gyakorlatban nem kérhető számon az elbírálási határidő betartása sem. A kérelem beérkezéséről szóló – a levélben benyújtott kérelmek esetén a tértivevény funkcióját betöltő – visszaigazolás hiányában nyomon követhetetlen, mikor érkezett be az internetes kérelem az illetékes választási irodába. Ezért az érintett kérelmezők jogorvoslatot sem tudnak kezdeményezni az elbírálási határidő túllépéséről szóló bizonyíték hiányában. Ez szintén akár a választójog gyakorlásának megghiúsulásához is vezethet. Amennyiben ugyanis a választópolgár – a legtöbb szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos kérelem esetében a szavazás időpontjához igen közeli – kérelmezési határidő közeledtével adja le kérelmét, már nincs ideje a figyelmen kívül hagyott kérelem helyett egy újabb beadni, és esetlegesen nincs lehetősége még a szavazás időpontja előtt azonnali jogorvoslatért az illetékes választási bizottsághoz fordulni kérelme idejében történő elbírálásának érdekében.

A választópolgároknak természetesen van lehetőségük a szavazóköri névjegyzékekkel kapcsolatos kérelmek beérkezéséről visszaigazolást nyújtó tértivevényes postai küldeményként benyújtania kérelmüket.³ Ez azonban nem lehet indok arra, hogy a választópolgárok más, kisebb költséggel járó kérelmezési eljárást választva ne tudjanak hatékony jogorvoslattal élni a kérelmük elbírálásával kapcsolatos mulasztások, jogsértések esetén.

Összességében tehát az ügyfélkapus bejelentkezést nem igénylő internetes kérelmezési rendszerben a kérelem beérkezéséről szóló visszaigazolás hiánya egyfelől megakadályozhatja a külképviselőt szavazni kívánókat vagy bármely más, szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet benyújtó – pl. átjelentkező, mozgóurnát igénylő – polgárokat választójoguk gyakorlásában, s ezzel alapjogsérelemhez vezethet. Másfelől a visszaigazolás hiánya még szerencsés esetben is további költségeket róhat az érintett választópolgárokra, ha választójoguk gyakorlása érdekében kénytelenek az elbírálatlan internetes kérelmezés után postai úton is benyújtani kérelmüket. Harmadrészt a visszaigazolás hiánya visszaélési lehetőséget terem, s ezáltal veszélyezteti a választások tisztaságát.⁴

A választási informatikai rendszer kialakítása és biztonságos működtetése, illetve a választások ügyfélkapus belépést nélkülöző internetes kérelmezést biztosító hivatalos honlapjának üzemeltetése a Nemzeti Választási Iroda feladata.⁵ Tudomásul vesszük, hogy az interneten benyújtott kérelmek egy részét nem a Nemzeti Választási Iroda, hanem a helyi választási irodák valamelyike érinteti. A helyi

³ Ve. 110. § (1), 91. § (1) b)

⁴ Ve. 2. § (1) a)

⁵ Ve. 76. § (1) c), g)

választási irodák szakmai tevékenységének irányítása azonban szintén a Nemzeti Választási Iroda elnökének feladata.⁶ E feladat ellátása érdekében a választási eljárásról szóló törvény felruházta Önt azzal a jogkörrel, hogy a helyi választási irodák részére a választási eljárási törvényben meghatározott feladatok ellátásával kapcsolatban – ideértve a választási eljárási törvényben megjelölt kérelmezési eljárásokkal kapcsolatos feladatokat – közvetlenül utasítást adjon.⁷

Mindezek alapján kezdeményezzük, hogy a Nemzeti Választási Iroda az alábbiak szerint korrigálja az internetes kérelmezési eljárást. Az ügyfélkapus bejelentkezést nélkülöző internetes kérelembenyújtás esetén a kérelem illetékes választási irodához történő beérkezését iktató informatikai rendszer (vagy személyesen iktató munkatárs) küldjön a kérelmező által megadott elektronikus értesítési címre visszaigazolást a kérelem beérkezéséről, amely megjelöli (1) a kérelem beérkezésének pontos dátumát és idejét, (2) a kérelmet érkeztetett választási irodát, (3) valamint a választási irodához beérkezett kérelmek iktatásáért felelős köztisztviselő nevét.

Az informatikai rendszer mielőbbi korrekciója különösen fontos, hiszen nem csupán a közelgő országgyűlési választások tisztaságát és az állampolgárok választójogának az országgyűlési választásokon történő gyakorlását biztosítja, hanem ugyanúgy nélkülözhetetlen a választások tisztaságának megóvása és az állampolgárok joggyakorlásának védelme érdekében a hamarosan megrendezésre kerülő európai parlamenti képviselők választása során is.

Budapest, 2014. február 24.

Üdvözlettel,

Dr. Szabó Máté Dániel
szakmai igazgató

⁶ Ve. 71. § (1)

⁷ Ve. 71. § (2)